

Beleids- en begrotingstoelichting

DIERENWELZIJN

Begrotingsuitvoering 2023

Ben Weyts

Viceminister-president en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn
en Vlaamse Rand

I. INHOUDSOPGAVE	
II. INLEIDING DOOR DE MINISTER.....	4
III. SAMENVATTING.....	5
IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	7
1. Transversale, horizontale doelstellingen	7
2. Overkoepelende strategische doelstellingen.....	7
V. BELEIDSVELD: DIERENWELZIJN	8
1. ISE DIERENWELZIJN	8
1.1 Strategische en operationele doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement.....	8
SD 1: Ontwikkelen van een coherent en vooruitstrevend beleid voor alle categorieën van dieren	8
OD 1: Uitwerken van een Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn	8
OD 2: Verhogen van de transparantie van de aanvoer van honden uit het buitenland.....	8
OD 3: Onnodige belemmeringen voor de kweek en handel in onder meer honden voor politie en leger wegwerken	9
OD 4: Aan banden leggen van de handel in producten bestemd voor dieren die hiervoor niet geschikt zijn.....	9
OD 5: Versterken van het dierenwelzijnsbeleid op lokaal niveau	9
OD 6: Naar een uitdoving van het gebruik van paarden en pony's op kermissen	9
OD 7: Vlaanderen neemt het voortouw op Europees niveau.....	9
OD 8: Aanpassing van de normen voor de huisvesting van fokkonijnen voor vleesproductie	10
OD 9: Dossierafhandeling in het kader van het uitdoofbeleid voor pelsdierkwekerijen en houderijen van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding	10
OD 10: Beschutting voor dieren op weiden	10
OD 11: Toewerken naar het einde van de onverdoofde chirurgische castratie van biggen	10
OD 12: Verplichte bedwelmig van volwassen runderen	10
OD 13: Ondersteunen van mobiele slachthuizen	11
OD 14: Streven naar een uitfasering van kooisystemen voor het houden van pluimvee	11
OD 15: Onderzoek naar de herziening van de minimumnormen voor het houden van zoogdieren en vogels in dierentuinen	11
OD 16: Onderzoek en overleg m.b.t. de uitdoving van het houden van dolfijnen in gevangenschap	11
OD 17: Benoeming van de leden van de Vlaamse Dierentuinencommissie	12

OD 18: Stimuleren van alternatieven voor dierproeven en OD 19: Ontsluiten van bestaande kennis over alternatieve methoden voor dierproeven	12
OD 20: Opstarten van een ronde tafel met het oog op de vermindering van het proefdiergebruik	12
OD 21: Versterking van de interne controlemechanismen op het gebruik van proefdieren en hun welzijn.....	12
OD 22: Benoeming van de leden van de Vlaamse Proefdierencommissie	13
OD 23: Valoriseren van het werk van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.....	13
OD 24: Benoeming van de leden van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.....	13
OD 25: Onderbrengen van de fokkerijreglementering katten en honden onder de bevoegdheid van de Minister van Dierenwelzijn.....	13
SD 2: Ontwikkelen van een efficiënte sensibiliseringsstrategie met een visie op lange termijn	13
OD 26: Sensibilisering op maat	14
SD 3: Waken over een kordaat controle- en handhavingsbeleid.....	14
OD 28: Investeren in een degelijk controle- en handhavingsbeleid	14
1.2. Budgettair kader voor het begrotingsjaar	15
1.2.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid	16
1.2.2. Overige entiteiten onder gezag	19
1.2.3. Overige entiteiten onder toezicht.....	19
VI. APPARAATSKREDIETEN	20
TOTAAL APPARAATSKREDIETEN BBT DIERENWELZIJN	20
VII. LIJST MET AFKORTINGEN	21
VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	22
IX. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'	23
X. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'	24
XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'	25

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

2023 was een jaar waar veel samenkwam voor het Vlaamse Dierenwelzijnsbeleid.

Zo werd het goedkeuringstraject opgestart voor de nieuwe Vlaamse Codex Dierenwelzijn. De Codex brengt bestaande regelgeving samen en voegt nieuwe regelgeving toe om dieren beter te beschermen. Vlaanderen toont zich met dit ambitieuze werkstuk opnieuw een voortrekker op gebied van Dierenwelzijn. De bescherming van dieren wordt gevoelig uitgebreid. Na bijna 4 decennia van de oude Dierenwelzijnswet omvat de Codex een duidelijk geïntegreerd wetgevend kader voor alle segmenten van het dierenwelzijnsbeleid. Noem dit gerust de kroon op het werk na bijna 10 jaar Vlaams Dierenwelzijnsbeleid.

Een nog ambitieuzer beleid vraagt om nog meer armslag voor de Afdeling Dierenwelzijn. Daarom hebben we in 2023 opnieuw gekozen voor een uitbreiding van Dierenwelzijn Vlaanderen. We doen dat ook met oog op de nieuwe en dus bijkomende controle-, handhavings- en sanctioneringsverplichtingen (met inbegrip van de hieraan gekoppelde werklast voor de administratieve afhandeling ervan), die de Codex met zich meebrengt. Concreet werd beslist om 8 medewerkers bijkomend aan te werven: zowel inspecteurs, controleurs, beleidsmedewerkers als administratief medewerkers. De kleine dienst dierenwelzijn uit 2014 is niet meer: vandaag staat er een sterke Afdeling, die een ambitieus beleid uit kan dragen.

We hebben in 2023 ook een belangrijke basis gelegd voor de operationalisering van een Vlaams dierenwelzijnslabel. Zo werd vorig jaar een opstartsubsidie toegekend aan de vzw Vlaamse Vereniging voor de Bevordering van het Welzijn van Landbouwhuisdieren voor de ondersteuning van haar werkingskosten. Een label dat focust op dierenwelzijn moet het welzijn van landbouwhuisdieren bevorderen en de consument meer duidelijkheid geven over dierenwelzijn.

We hebben ons bovendien verder ingezet voor de proefdieren, via de rondetafelgesprekken met een brede waaier van stakeholders. Er werd een actieplan opgemaakt, dat nu ten uitvoer wordt gebracht om het proefdiergebruik in Vlaanderen verder te verminderen.

2023 was ook het jaar waarin onze Vlaamse dierenasielen beloond werden met méér financiële steun. De asielen zijn een onmisbare partner in het dierenwelzijnsbeleid. We hebben in deze regeerperiode eindelijk kunnen zorgen voor een structurele financiële ondersteuning vanuit Vlaanderen. Op basis van de resultaten van de eerste twee subsidierondes, in 2021 en 2022, liet ik het systeem evalueren. Op basis van deze evaluatie werd het regelgevend kader in 2023 bijgestuurd en werd de steun verhoogd en dit zowel voor wat betreft de subsidies waarop de asielen aanspraak kunnen maken als de vergoedingen in het kader van de opvang van in beslag genomen dieren. Zo komt men o.a. bijkomend in aanmerking voor een steun op basis van het aantal geadopteerde dieren.

Er werd in 2023 ook hard gewerkt aan de voorbereiding van het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, zodat Vlaanderen zich ook daar kan opwerpen als voortrekker voor meer dierenwelzijn. We willen immers ook op Europees niveau grensoverschrijdend werken voor meer dierenwelzijn.

Het mag duidelijk zijn. Op amper 10 jaar tijd hebben we in Vlaanderen bewezen hoezeer we als samenleving geëvolueerd zijn. We zijn veel meer belang gaan hechten aan Dierenwelzijn en we hebben daar ook beleid aan gekoppeld. Het onderwerp staat nu hoog op de politieke (Vlaamse én Europese) agenda. Er zijn ook in 2023 opnieuw grote stappen vooruit gezet. In dit document leest u er alles over.

III. SAMENVATTING

In 2023 werd verder ingezet op het ontwikkelen, uitdragen en handhaven van een breed, gedragen dierenwelzijnsbeleid. Naast de recurrente processen en de dagelijkse werking, werd ingezet op verbeteringen op het vlak van dierenwelzijn voor alle diergroepen. Een belangrijke focus lag hierbij op de verdere uitwerking en goedkeuring van een Vlaamse Dierenwelzijnscode, die de nodige basis moet bieden voor een degelijk en toekomstgericht beleid.

Deze beleids- en begrotingstoelichting (BBT) heeft betrekking op alle activiteiten en begrotingskredieten van het beleidsdomein Omgeving binnen de bevoegdheden van het beleidsveld Dierenwelzijn.

In de volgende tabel vindt u het overzicht terug van de totaliteit van de begrotingskredieten die in deze BBT aan bod komen.

TOTAAL – DIERENWELZIJN, excl. apparaatsuitgaven

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	0	1.056	0	6.088	14.440
1e BA-JR	0	1.056	0	17.645	18.702
BU	0	622	0	11.179	11.221

** Opgelet: de rij 1^e BA-JR bevat ook de overgedragen saldi binnen de verschillende begrotingsfondsen, en de entiteiten mogen slechts binnen het afgesproken ESR-kader uitgaven doen op deze begrotingsfondsen. Deze rij is dus niet geschikt als referentiepunt voor evaluaties over de benutting van de toegekende kredieten.*

Het beleidsveld Dierenwelzijn omvat slechts 1 begrotingsprogramma Dierenwelzijn met begrotingscode QF. Deze 1-op-1 opzet zorgt voor een transparant overzicht van de budgetten binnen dit beleidsveld.

PROGRAMMA QF – DIERENWELZIJN

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	0	1.056	0	6.088	14.440
1e BA-JR	0	1.056	0	17.645	18.702
BU	0	622	0	11.179	11.221

De apparaatskredieten binnen programma QA die ingezet worden voor de activiteiten van het departement Omgeving binnen het beleidsveld Dierenwelzijn, worden afzonderlijk besproken onder deel V Apparaatskredieten van deze BBT.

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale, horizontale doelstellingen

Niet van toepassing.

2. Overkoepelende strategische doelstellingen

Niet van toepassing.

V. BELEIDSVELD: DIERENWELZIJN

Het beleidsveld Dierenwelzijn omvat slechts 1 ISE, ISE Dierenwelzijn met begrotingscode M. Binnen dit ISE is er dus ook slechts 1 begrotingsprogramma QF. Deze 1-op-1 opzet zorgt voor een transparant overzicht van de taken en budgetten binnen dit beleidsveld.

Onder dit ISE vallen alle taken en budgetten die verband houden met het beleidsveld Dierenwelzijn. Concreet wordt voornamelijk volgende doelstelling ondersteund binnen dit ISE:

- Ontwikkelen van een coherent en vooruitstrevend dierenwelzijnsbeleid, een efficiënte sensibiliseringsstrategie en een kordaat controle- en handhavingsbeleid.

De beleidskredieten onder dit ISE staan onder begrotingsartikelcodes MA-, MB- en MY- en hebben in hoofdzaak betrekking op:

- de werking van het Dierenwelzijnsfonds;
- de beleids- en onderzoeksuitgaven inzake dierenwelzijn;
- de versterking van de Vlaamse inspectiediensten;
- de uitbouw van de inspectie in de Vlaamse slachthuizen;
- het ondersteunen van de dierenasielen;
- de compensatievergoeding voor de pelsdierhouderijen en de foiegrasproducent.

1. ISE DIERENWELZIJN

1.1 STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN OP HET NIVEAU VAN HET INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT

SD 1: Ontwikkelen van een coherent en vooruitstrevend beleid voor alle categorieën van dieren

OD 1: Uitwerken van een Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn

De huidige Dierenwelzijnswet (1986) werd geëvalueerd en mogelijke verbeterpunten werden geïnventariseerd. Er werd in 2023 een ontwerp van Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Dit ontwerp was gebaseerd op bestaande ervaring, buitenlandse regelgeving en nieuwe inzichten. Hierbij werd er over gewaakt om een samenhangend geheel te creëren dat voldoende houvast biedt voor nieuwe toekomstige initiatieven. Op deze manier geldt er binnenkort een robuust kader inzake dierenwelzijn op maat van Vlaanderen.

OD 2: Verhogen van de transparantie van de aanvoer van honden uit het buitenland

De samenwerkingscultuur met overheden van andere lidstaten om toe te kijken op de handel in honden is een continue activiteit die ook in 2023 werd verdergezet. Door de samenwerking en informatie-uitwisseling met de autoriteiten van de landen van de herkomst te intensifiëren, verhogen we het toezicht op en de transparantie van de handel in honden afkomstig uit het buitenland. Met Hongarije werd er een concreet afsprakenkader onderhandeld om de transparantie bij de invoer van honden uit dat land te verhogen.

OD 3: Onnodige belemmeringen voor de kweek en handel in onder meer honden voor politie en leger wegwerken

Honden bestemd om ingezet te worden als interventiehond ondergaan een zware selectie en een langdurige opleiding, waardoor ook de kweek en handel van deze dieren zijn eigen specifieke kenmerken heeft. Ik creëerde de decretale basis om voor de kweek en handel van deze categorie van honden een kader op maat te kunnen voorzien. In uitvoering hiervan werd recent een ontwerpbesluit ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering om de erkenningsvoorwaarden voor deze nieuwe categorie te regelen.

OD 4: Aan banden leggen van de handel in producten bestemd voor dieren die hiervoor niet geschikt zijn

In de handel zijn heel wat producten bestemd voor dieren beschikbaar die niet geschikt zijn om aan hun fysiologische en ethologische behoeften te voldoen. Dit is misleidend voor welmenende eigenaars en schadelijk voor het welzijn van de dieren. Ik heb dan ook in de Vlaamse Dierenwelzijnscode een decretale basis laten voorzien om het gebruik en de handel in producten bestemd voor dieren die schadelijk zijn voor hun welzijn, aan banden te leggen.

OD 5: Versterken van het dierenwelzijnsbeleid op lokaal niveau

De Vlaamse dierenasielen zijn een belangrijke speler in het dierenwelzijnsbeleid op lokaal niveau. Om hen te ondersteunen op hun weg naar professionalisering, zorgde ik voor een duurzame financiële ondersteuning. Op basis van de resultaten van de eerste twee subsidierondes, in 2021 en 2022, liet ik het systeem evalueren. Op basis van deze evaluatie werd het regelgevend kader bijgestuurd.

OD 6: Naar een uitdoving van het gebruik van paarden en pony's op kermissen

Er werd via een wijziging van de Dierenwelzijnswet een uitdoofbeleid ingesteld voor het gebruik van paardachtigen in paardencarrouzels op kermissen en aanverwante evenementen (zoals jaarmarkten, festivals of andere plaatsen). Bestaande uitbaters kregen een aangepaste vergoeding voor de omschakeling van hun activiteiten. De uitdovingsperiode is definitief afgelopen op 31 december 2022. Hiermee werd een belangrijke stap voorwaarts gerealiseerd op het vlak van meer dierenwelzijn in Vlaanderen.

OD 7: Vlaanderen neemt het voortouw op Europees niveau

In een continue samenwerking met andere voortrekkerslanden bleef Vlaanderen ook in 2023 druk uitoefenen op Europees niveau om ook daar het dierenwelzijn naar een hoger niveau te tillen. In 2023 werden de nodige voorbereidingen getroffen om van het aanpassen van de Europese dierenwelzijnswetgeving een succes te maken van het Belgisch voorzitterschap in de eerste zes maanden van 2024.

OD 8: Aanpassing van de normen voor de huisvesting van fokkonijnen voor vleesproductie

Het ontwerpbesluit tot aanpassing van de normen voor de huisvesting van fokkonijnen voor de vleesproductie werd eind 2020 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Hiermee werden de minimumnormen voor de huisvesting van mannelijke en vrouwelijke fokkonijnen en vleeskonijnen aangepast aan het advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.

OD 9: Dossierafhandeling in het kader van het uitdoofbeleid voor pelsdierkwekerijen en houderijen van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding

Op 30 november 2023 is er een eind gekomen aan de overgangsperiode voor het definitief stopzetten van de pelsdierhouderij en de productie van foie gras door middel van dwangvoeding in Vlaanderen. In 2024 worden wel nog de vergoedingsdossiers voor de uitdoofregeling verder afgehandeld en blijf ik er op toezien dat de betrokken houders de vergoeding krijgen waar ze recht op hebben.

OD 10: Beschutting voor dieren op weiden

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn adviseerde om de aanwezigheid van natuurlijke of kunstmatige beschutting voor dieren die op de weide worden gehouden decretaal te verplichten, met een redelijke overgangstermijn.

Ik heb het voorstel van de Raad dan ook laten overnemen in het ontwerp van de Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn waarin bepaald wordt dat de Vlaamse Regering de modaliteiten hiervan kan bepalen en uitzonderingen kan voorzien. Voor het uitwerken van uitvoeringsreglementering zal voor dit luik advies gevraagd worden aan de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, de Minaraad en de SARO.

OD 11: Toewerken naar het einde van de onverdoofde chirurgische castratie van biggen

Als onderdeel van het structureel overleg met de landbouwsector werd verder gewerkt aan de stopzetting van de chirurgische castratie van biggen. Helaas ligt het wegruimen van verschillende hinderpalen niet voor de hand.

OD 12: Verplichte bedwelming van volwassen runderen

Uit onderzoek is gebleken dat ook voor volwassen runderen omkeerbare bedwelming praktisch toepasbaar kan zijn. Ik volgde de evoluties in dit kader van nabij op, zowel voor wat betreft de wetenschappelijke kennis als de toepasbaarheid in onze praktijkomstandigheden. In de loop van 2022 werd een praktijktest voor omkeerbare bedwelming opgestart om te zien of deze techniek op punt staat in praktijkomstandigheden. Eens de test succesvol kan afgerond worden, kan de regelgeving in de toekomst aangepast worden zodat de bedwelming voor de keling zo ruim mogelijk verplicht wordt.

OD 13: Ondersteunen van mobiele slachthuizen

Het transport van dieren naar het slachthuis en de slachthuisomstandigheden zijn belangrijke stressfactoren voor dieren. Voor kleine aantallen dieren zou slachten op het bedrijf in een mobiel slachthuis hier een oplossing kunnen bieden. We ondersteunen de inzet van mobiele slachthuizen, rekening houdend met het dierenwelzijn, de kostprijs en de voedselveiligheid. De resultaten van een haalbaarheidsstudie naar de praktische toepassing van een mobiele dodingsunit werden in 2023 ontvangen. Momenteel wordt gewacht op een beslissing van het FAVV in verband met de maximale tijd tussen kelen op het bedrijf en het verder uitslachten in het slachthuis.

OD 14: Streven naar een uitfasering van kooisystemen voor het houden van pluimvee

In navolging van de bestelde economische impactstudie werd in 2022 nagegaan onder welke voorwaarden het gebruik van kooisystemen in de pluimveehouderij kan uitgefaseerd worden. In het ontwerp van de Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn heb ik een uitfasering laten opnemen met een redelijke overgangstermijn voor het gebruik van kooien voor de huisvesting van leghennen en moederdieren.

OD 15: Onderzoek naar de herziening van de minimumnormen voor het houden van zoogdieren en vogels in dierentuinen

De minimumnormen voor het houden van zeezoogdieren en primaten in dierentuinen werden in 2019 aangepast aan de nieuwe inzichten over de welzijnsbehoeften van deze dieren. De minimumnormen voor het houden van de overige zoogdieren in dierentuinen paste ik vervolgens in 2022 aan en dit na ontvangst van het advies van de Vlaamse Dierentuinencommissie. Voor de herziening van de minimumnormen voor vogels heb ik een overheidsopdracht uitgeschreven die opgestart werd in het najaar van 2023 en die een voorziene duurtijd heeft van 18 maanden.

OD 16: Onderzoek en overleg m.b.t. de uitdoving van het houden van dolfijnen in gevangenschap

Er werd een studie uitgeschreven over het houden van dolfijnen in gevangenschap en het eindrapport daarvan werd eind 2022 bekomen. Op basis van de resultaten van deze studie heb ik in 2023 een verbod laten opnemen voor het houden van walvisachtigen in gevangenschap in het ontwerp van de Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn. Er is echter op dit verbod wel een afwijking voorzien voor enerzijds gespecialiseerde opvangcentra voor gekwetste en zieke in het wild levende walvisachtigen met het oog op hun rehabilitatie en vrijlating in de natuur, en anderzijds voor de huidige exploitant van het enige reeds bestaande dolfinarium, voor zo ver de dieren gehouden worden op de locatie waar het dolfinarium is gevestigd op het moment van inwerkingtreding van het betrokken artikel en mits naleving van de bijkomende door de Vlaamse Regering vast te stellen voorwaarden. Tevens zal er een kweekverbod en een invoerverbod gelden behoudens het aantal individuen is gedaald tot zes. Deze afwijking zal 10-jaarlijks geëvalueerd worden, telkens gevolgd door een advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn over het voortbestaan van de afwijking. De eerste evaluatie zal

plaatsvinden na afloop van de termijn van 10 jaar, te rekenen vanaf 1 januari 2027.

OD 17: Benoeming van de leden van de Vlaamse Dierentuinencommissie

De Vlaamse Dierentuinencommissie geeft advies rond het houden van dieren in dierentuinen en bij aanvragen door particulieren voor het houden van zoogdieren of reptielen die niet zijn opgenomen op de zogenaamde 'positieve lijsten'. In 2022 werden de mandaten van de commissieleden verlengd waardoor de continuïteit van de adviesverlening verzekerd werd. De opvolging en ondersteuning van de werkzaamheden van de commissie is een recurrente taak.

OD 18: Stimuleren van alternatieven voor dierproeven en OD 19: Ontsluiten van bestaande kennis over alternatieve methoden voor dierproeven

Tijdens de vorige legislatuur werd het project Re-Place opgestart in samenwerking met de wereld van het wetenschappelijk onderzoek, zowel academisch als privé. Het doel van dit project is het inventariseren en centraliseren van de expertise aangaande alternatieve methoden voor dierproeven en het vlot toegankelijk maken van deze gegevens voor onderzoekers. De verdere uitbouw, opvolging en optimalisatie van dit project is een recurrente taak. Het aantal onderzoekers en onderzoeksinstellingen dat informatie toevoegt aan deze databank blijft groeien.

OD 20: Opstarten van een ronde tafel met het oog op de vermindering van het proefdiergebruik

Er werd een opdracht uitgeschreven met als doel om, in overleg met een ruime waaier aan stakeholders, te komen tot een actieplan bestaande uit gedragen actiepunten gericht op de vermindering van het proefdiergebruik in Vlaanderen.

In de eerste fase werden rondetafelgesprekken georganiseerd, inzoomend op die onderzoeksdomeinen (neurologie, oncologie en immunologie) waarin de meeste proefdieren ingezet worden. In deze fase werden opportuniteiten en aanbevolen acties geïdentificeerd. In de tweede fase werd, op basis van de bekomen resultaten en in overleg met een brede waaier aan stakeholders, een actieplan opgemaakt om het proefdiergebruik zo veel mogelijk af te bouwen en een ruimere dynamiek te creëren waarbij er blijvend gewerkt wordt aan een maximale implementatie van het 3V-principe.

OD 21: Versterking van de interne controlemechanismen op het gebruik van proefdieren en hun welzijn

Het eindrapport voor het uitwerken en toepassen van de evaluatietool voor de werking van de ethische commissies voor dierproeven werd eind 2021 opgeleverd. Door middel van deze evaluatietool kan de afdeling Dierenwelzijn de werking van de Vlaamse ethische commissies voor dierproeven meer systematisch opvolgen. Dit is een recurrente taak.

OD 22: Benoeming van de leden van de Vlaamse Proefdierencommissie

De Vlaamse Proefdierencommissie heeft een ruime adviesbevoegdheid in het kader van het houden, verzorgen en gebruiken van proefdieren. Het mandaat van de leden van de huidige commissie is ingegaan op 1 april 2021, voor een periode van vier jaar. De opvolging en ondersteuning van de werkzaamheden van de commissie is een recurrente taak.

OD 23: Valoriseren van het werk van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn verleent, op eigen initiatief of op vraag van de minister, advies over dierenwelzijnsvraagstukken. Zijn bevoegdheid bestrijkt het volledige domein van dierenwelzijn, zodat alle diergroepen aan bod kunnen komen. De Raad streeft er steeds naar om alle betrokken actoren te betrekken bij het overleg en adviezen in consensus af te leveren. Hierdoor hebben de afgeleverde adviezen een breed draagvlak. Deze adviezen vormen dan ook een belangrijke hoeksteen bij de uitwerking van mijn beleid.

OD 24: Benoeming van de leden van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn is door zijn brede samenstelling een goede afspiegeling van het speelveld. Bovendien worden de besprekingen gestoeld op de beschikbare wetenschappelijke gegevens, waardoor de adviezen een objectieve basis hebben. De leden van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn werden op 1 januari 2024 (her)benoemd voor een mandaat van vier jaar. Het voorbereiden van wetenschappelijke dossiers en de opvolging en begeleiding van de werkzaamheden van de Raad is een recurrente taak.

OD 25: Onderbrengen van de fokkerijreglementering katten en honden onder de bevoegdheid van de Minister van Dierenwelzijn

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn werd opdracht gegeven om een wetenschappelijk verantwoord fokkerijbeleid uit te werken en heeft hierover geadviseerd. Op grond hiervan werd in 2020 een consortium van twee universiteiten (KU Leuven en UGent) aangeduid d.m.v. een openbare aanbesteding om een databank te ontwikkelen die model kan zijn voor een fokkerijbeleid, ook buiten Vlaanderen, én een portaal site die toegankelijk is voor fokkers, dierenartsen, verenigingen en het grote publiek. De uitvoering van deze opdracht zat eind 2023 halverwege en wordt van nabij opgevolgd door de afdeling Dierenwelzijn. Tevens werden gedurende 2023 de eerste voorbereidingen getroffen om een nieuw fokkerijbesluit uit te werken dat een kader moet bieden voor de wetenschappelijke aanpak van de fokkerij van honden en katten. Het goedkeuringstraject van het bewuste besluit werd eind 2023 opgestart.

SD 2: Ontwikkelen van een efficiënte sensibiliseringsstrategie met een visie op lange termijn

OD 26: Sensibilisering op maat

De dagelijkse vaststellingen van overtredingen door mijn administratie tonen aan dat sensibilisering noodzakelijk is en blijft. De doorgedreven en volgehouden sensibilisering op basis van objectieve en wetenschappelijk onderbouwde parameters, waarbij de gebruikte kanalen en ingezette middelen worden aangepast aan de te brengen boodschap en de doelgroep, werd in 2023 verdergezet.

Hierna een overzicht van de voornaamste communicatie-/sensibiliseringscampagnes in 2023:

- Campagne: "De perfecte klik" (bushokjes)
- Er werden opleidingen georganiseerd voor asielmedewerkers en dierenartsen met opdracht (DMO's) en ook een opleiding rond Animal Shelter
- Dag van de Schepenen in Antwerpen
- Deelname van de afdeling Dierenwelzijn aan Agriflanders 2023 te Gent
- Rondreizende tentoonstelling "De Geknpte Kat"
- Een educatief project "Dierenwelzijn in de klas"

OD 27: Het ontwikkelen van een dierenwelzijnslabel voor producten van dierlijke oorsprong

Ik schreef verschillende opdrachten uit met het oog op het faciliteren van de operationalisering van het Vlaams keurmerk voor dierenwelzijn, naar analogie met het Nederlandse Beter Leven Keurmerk of andere vergelijkbare keurmerken. De verschillende rapporten werden intussen opgeleverd. De nodige stappen werden en worden gezet met het oog op het operationeel worden van het Vlaamse dierenwelzijnslabel. Zo werd in 2023 een opstartsubsidie toegekend aan de vzw Vlaamse Vereniging voor de Bevordering van het Welzijn van Landbouwhuisdieren in hoofde van de ondersteuning van haar werkingskosten met het oog op de operationalisering van een centraal dierenwelzijnskeurmerk in Vlaanderen.

SD 3: Waken over een kordaat controle- en handhavingsbeleid

Ook in 2023 ontving de afdeling Dierenwelzijn meer dan 6.500 meldingen met betrekking tot dierenwelzijn. Al deze meldingen werden behandeld en waar nodig gevolgd door een controle ter plaatse om de nodige vaststellingen te kunnen doen en desgevallend maatregelen of sancties op te leggen.

OD 28: Investeren in een degelijk controle- en handhavingsbeleid

Elke vorm van dierenverwaarlozing en -mishandeling moet op adequate manier bestraft worden. We voeren een controlebeleid dat alle betrokken doelgroepen dekt, waarbij we een gelijke mate van controle van elk type actoren nastreven. We investeren in een zo uitgebreid mogelijke controle van alle geledingen van de dierenhandel en -houderij, waarbij we rekening houden met de grote stijging van het aantal meldingen die we de laatste jaren kennen, bijvoorbeeld van dik 3.500 in 2015 naar ruim 6.500 in 2023. Om hier op in te kunnen spelen werd de afdeling Dierenwelzijn de afgelopen jaren geregeld uitgebreid qua personeelsaantallen.

Voor het toezicht op het dierenwelzijn in de slachthuizen wordt beroep gedaan op zelfstandige dierenartsen (Dierenartsen Met Opdracht of DMO's). De werking van dit nog nieuwe systeem werd in 2023 geëvalueerd en op basis van de resultaten van deze evaluatie wordt de werking van de DMO's in 2024 bijgestuurd om de efficiëntie van de controles verder te verhogen.

1.2. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

In de volgende overzichtstabellen wordt u een meer gedetailleerd overzicht gegeven van de kredieten die binnen het ISE Dierenwelzijn ingeschreven en benut werden in het begrotingsjaar 2023.

Ontvangsten

Met de 6de staatshervorming werd de bevoegdheid Dierenwelzijn overgeheveld naar de Gewesten. Als gevolg hiervan werd bij BO2015 op Vlaams niveau een "Vlaams Dierenwelzijnsfonds" opgericht. Alle ontvangsten binnen het beleidsveld Dierenwelzijn komen binnen via dit Dierenwelzijnsfonds. Deze ontvangsten kunnen dankzij de werking van het begrotingsfonds ook terug ingezet worden voor uitgaven binnen het beleidsveld Dierenwelzijn.

Voor 2023 bedroegen de finale ontvangsten binnen het Dierenwelzijnsfonds uiteindelijk 622 keuro. Dit is minder dan het geraamd bedrag (1.056 keuro) aangezien in 2023 een eenmalige technische correctie uitgevoerd werd ter annulatie van de oninbare vorderingen uit de periode 2015-2022.

Uitgaven

In de volgende overzichtstabel wordt een meer gedetailleerd overzicht gegeven van de uitgaven die binnen dit ISE ingeschreven en benut werden in begrotingsjaar 2023.

DIERENWELZIJN, MVG

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	6.088	12.379	5.913	14.365	14.242	6.761
Toe-lagen IS	0	5.266	5.266	75	4.460	4.460
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0

Totaal	6.088	17.645	11.179	14.440	18.702	11.221
---------------	--------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

* *Opgelet: de kolom 1^e BA-JR bevat ook de overgedragen saldi binnen de verschillende begrotingsfondsen, en de entiteiten mogen slechts binnen het afgesproken ESR-kader uitgaven doen op deze begrotingsfondsen. Deze rij is dus niet geschikt als referentiepunt voor evaluaties over de benutting van de toegekende kredieten.*

Inhoudelijke toelichting:

De reguliere beleidskredieten binnen Dierenwelzijn werden in 2023 voor het grootste deel ingezet voor de nieuwe beleidsimpulsen ter ondersteuning van de dierenasielen (2,2 miljoen euro) en de uitbouw van de inspectie in de Vlaamse slachthuizen (1,3 miljoen euro). De rest van het budget werd vooral ingezet voor de beleids-, onderzoeks- en sensibiliseringsuitgaven inzake dierenwelzijn.

Op het Dierenwelzijnsfonds werden financiële engagementen genomen ten bedrage van 1 miljoen euro. Het resterende saldo werd overgedragen naar 2024.

Binnen het beleidsveld Dierenwelzijn is er ook een VAK-begrotingsruiter van toepassing, waardoor 7,5 miljoen euro VAK overgedragen werd naar 2023. Dit VAK is bestemd voor de compensatievergoeding voor de pelsdierhouderijen en de foiegrasproducent, en werd in 2023 benut voor 5,2 miljoen euro in functie van de afgewerkte dossiers. Tevens werd een vereffeningskrediet van 4,5 mio euro VEK benut voor vereffeningen op de vastleggingsmiddelen van deze begrotingsruiter. Dit bedrag aan VEK werd in de loop van 2023 herverdeeld richting VLM (begrotingsartikel QB0-1QFD2MY-IS) voor de uitbetaling van afgewerkte dossiers via de Landcommissies.

1.2.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid

Ontvangsten

QB0-9QFDTMB-OW – ONTWIKKELEN VAN EEN COHERENT EN VOORUITSTREVENDE DIERENWELZIJSBELEID, EEN EFFICIENTE SENSIBILISERINGSSTRATEGIE EN EEN KORDAAT CONTROLE- EN HANDHAVINGSBELEID (DIERENWELZIJSFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Met de 6de staats hervorming werd de bevoegdheid Dierenwelzijn overgeheveld naar de Gewesten. Als gevolg hiervan werd bij BO2015 op Vlaams niveau een "Vlaams Dierenwelzijnsfonds" opgericht.

Dit fonds wordt gespijsd met de opbrengsten voortvloeiend uit de bepalingen van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, onder andere met de retributies voor de aanvragen tot erkenning en voor de aflevering van het certificaat van goedkeuring voor vervoermiddelen voor dieren, de bijdragen voor de identificatie en registratie van honden en katten, en de administratieve boetes bedoeld in artikel 41bis van de Dierenwelzijnswet.

Daarnaast wordt het fonds gespijsd met schenkingen, legaten en sponsoring; vrijwillige bijdragen van de proefdiergebruikers voor onderzoek naar en promotie van alternatieven voor dierproeven; rechtsplegingsvergoedingen die in kader van rechtszaken opgelegd kunnen worden; en de inning van bij eigenaars of voormalige eigenaars van onkosten die voortvloeien uit de inbeslagname van verwaarloosde dieren.

Voor het Fonds zijn de geraamde uitgaven (artikels QB0-1QFD4MB-WT en QB0-1QFD4MB-LO) gekoppeld aan de raming van de toegewezen ontvangsten op dit artikel QB0-9QFDTMB-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	1.056	0
BU	0	622	0

Inhoudelijke toelichting:

De ontvangsten op het Dierenwelzijnsfonds bedroegen in 2023 finaal 622 keuro, ten opzichte van een geraamd bedrag van 1.084 keuro. De reden voor deze lagere ontvangsten liggen in het feit dat in 2023 een eenmalige technische correctie uitgevoerd werd ter annulatie van de oninbare vorderingen uit de periode 2015-2022.

Uitgaven

QB0-1QFD2MA-WT – ONTWIKKELEN VAN EEN COHERENT EN VOORUITSTREVENDE DIERENWELZIJSBELEID, EEN EFFICIENTE SENSIBILISERINGSSTRATEGIE EN EEN KORDAAT CONTROLE- EN HANDHAVINGSBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden de reguliere werkingsmiddelen inzake dierenwelzijn gegroepeerd. Het gaat hierbij vooral om de vergoedingen voor dierenartsen die controles uitvoeren in slachthuizen en om de ondersteuning van dierenasielen. Verder worden ook de uitgaven voor studies en wetenschappelijk onderzoek inzake dierenwelzijn gefinancierd vanuit dit artikel. Ook de bijdrage van het Vlaams Gewest in het kader van het FAVV-protocol, communicatie-initiatieven en diverse administratie- en werkingskosten inzake dierenwelzijn worden aangerekend op dit artikel.

Aanvullend worden ook de eenmalige kredieten voor de financiering van het uitdoofbeleid voor de pelsdierhouderijen en de foie grasproducent voorzien vanuit de VAK-ruiter op dit artikel. Hiervoor werd een budget van 7,5 miljoen euro overgedragen naar 2023.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	5.032	7.266	4.890	13.309	8.924	5.924

Inhoudelijke toelichting:

Het grootste aandeel van de reguliere beleidskredieten binnen Dierenwelzijn werd in 2023 ingezet voor de nieuwe beleidsimpulsen ter ondersteuning van de dierenasielen (2,2 miljoen euro) en voor de uitbouw van de Vlaamse inspectiediensten in de slachthuizen (1,3 miljoen euro). De rest van het budget werd vooral ingezet voor de beleids-, onderzoeks- en sensibiliseringsuitgaven inzake dierenwelzijn.

Bij de BO 2023 werden de 7 miljoen euro aan vereffeningskredieten ingeschreven voor benutting op de vastleggingen via de begrotingsruiter voor pelsdierhouderijen en foie grasproducenten. Uit de concrete afhandeling van de ingediende dossiers bleek er slechts een VEK-budget van 4,5 miljoen euro aan VEK nodig in 2023, een budget dat in de loop van 2023 herverdeeld werd richting VLM (begrotingsartikel QB0-1QFD2MY-IS) voor de uitbetaling van afgewerkte dossiers.

QB0-1QFD2MY-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit nieuwe artikel worden de middelen voor de sluiting van alle pelsdierhouderijen en een foie grasproducent in Vlaanderen finaal uitbetaald aan de Vlaamse Landmaatschappij. Het is immers de VLM die vanuit de Landcommissies de feitelijke uitbetalingen zal uitvoeren.

Telkens er duidelijkheid is omtrent uit te betalen vergoedingen worden de betrokken middelen via kredietherschikking overgeheveld vanuit artikel QB0-1QFD2MA-WT naar dit artikel, om zodoende conform het VCO tot uitbetaling over te kunnen gaan richting de betrokken kwekerijen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	0	5.266	5.266	75	4.460	4.460

Inhoudelijke toelichting:

In 2023 werd vanuit artikel QB0-1QFD2MA-WT een budget van 5,2 mio euro VAK en 4,4 mio euro VEK herverdeeld richting dit toelage-artikel voor VLM, en dit ter uitbetaling van de afgewerkte dossiers.

QB0-1QFD4MB-WT – ONTWIKKELEN VAN EEN COHERENT EN VOORUITSTREVENDE DIERENWELZIJSBELEID, EEN EFFICIENTE SENSIBILISERINGSSTRATEGIE EN EEN KORDAAT CONTROLE- EN HANDHAVINGSBELEID (DIERENWELZIJSFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Met de 6de staats hervorming werd de bevoegdheid Dierenwelzijn overgeheveld naar de Gewesten. Als gevolg hiervan werd bij BO2015 op Vlaams niveau een "Vlaams Dierenwelzijnsfonds" opgericht.

De inkomsten van het Fonds mogen aangewend worden voor de financiering van administratie- en werkingskosten, personeelskosten van de afdeling dierenwelzijn, kosten voor juridische bijstand, kosten voor sensibilisering, kosten voor studies en wetenschappelijk onderzoek, dierenwelzijnsprezen, investeringen, toezicht, en de toepassing en controle van de bepalingen van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en de uitvoeringsbesluiten, waaronder ook de kosten die gepaard gaan met de inbeslagname van verwaarloosde dieren, alsook het verlenen van subsidies voor het dekken van de kosten voortvloeiend uit het gesubsidieerd wetenschappelijk onderzoek in het kader van dierenwelzijn, inclusief de onderzoeksprojecten toegekend voor 1 juli 2014 door de FOD Volksgezondheid, en deze bestemd ter uitvoering van projecten in het kader van het Klimaatbeleid.

Voor het Fonds zijn de geraamde uitgaven (artikels QB0-1QFD4MB-WT en QB0-1QFD4MB-LO) gekoppeld aan de raming van de toegewezen ontvangsten op dit artikel QB0-9QFDTMB-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.056	5.113	1.023	1.056	5.318	837

Inhoudelijke toelichting:

Op het Dierenwelzijnsfonds werden in 2023 financiële engagementen genomen ten bedrage van 1 miljoen euro, wat volledig in lijn is met het vooropgestelde bedrag in BA2023. Concreet werd er een totaalbedrag van 663 keuro vastgelegd voor de energiesubsidies voor dierenasielen en 360 keuro voor de opstartsubsidie voor de Vlaamse Vereniging voor de Bevordering van het Welzijn van Landbouwhuisdieren (Keurmerk "Beter voor Dieren").

1.2.2. Overige entiteiten onder gezag

Niet van toepassing.

1.2.3. Overige entiteiten onder toezicht

Niet van toepassing.

VI. APPARAATSKREDIETEN

TOTAAL APPARAATSKREDIETEN BBT DIERENWELZIJN

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	2.739	2.739
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	2.739	2.739
BU	0	0	0	2.739	2.739

PROGRAMMA QA – QB0 – DEPARTEMENT OMGEVING – DIERENWELZIJN

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	2.739	2.739
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	2.739	2.739
BU	0	0	0	2.739	2.739

Binnen het beleidsveld Dierenwelzijn is er slechts 1 entiteit actief: het departement Omgeving. Aangezien het departement ook actief is binnen andere beleidsvelden (Omgeving en Natuur, Energie, Klimaat) werd er op basis van de inzet van het personeelsbestand binnen het departement een inschatting gemaakt van het deel van de apparaatskredieten die ingezet werden voor Dierenwelzijn in 2023.

Er zijn in 2023 geen aanpassingen ten opzichte van de BA2023. Er werd in 2023 binnen het apparaatsprogramma een personeelsbudget van 2.511 keuro en een werkingsbudget van 228 keuro ingezet voor het beleidsveld Dierenwelzijn.

Aangezien het departement Omgeving dus hoofdzakelijk actief is binnen andere beleidsvelden (Omgeving & Natuur) wordt er voor de bespreking van de achterliggende departementale begrotingsartikels QB0-1QAX2ZZ-LO en QB0-1QAX2ZZ-WT verwezen naar de BBT voor het beleidsveld Omgeving en Natuur.

VII. LIJST MET AFKORTINGEN

AO	Algemene Ontvangsten
BA	Goedgekeurde begroting zoals neergelegd bij Vlaams Parlement
BA-JR	Goedgekeurde begroting inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de jaarrekening
BBT	Beleids- en Begrotingstoelichting
BU	Begrotingsuitvoering zoals opgenomen in de jaarrekening
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DWZ	Dierenwelzijn
ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
IS	Interne stromen (ESR-aggregatie)
ISE	Inhoudelijk Structuurelement
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
LE	Leningen (ESR- aggregatie)
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR- aggregatie)
MVG	Ministerie Vlaamse Gemeenschap
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR- aggregatie)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR- aggregatie)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR- aggregatie)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR- aggregatie)
PA	Participaties (ESR- aggregatie)
PR	Provisies (ESR- aggregatie)
TO	Toegewezen ontvangsten
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VAK	Vastleggingskredieten
VEK	Vereffeningskredieten
WT	Werking en Toelagen (ESR- aggregatie)

VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

**IX. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET
VLAAMS PARLEMENT'**

X. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'

Identificatie Rekenhofrapport			[publicatiedatum]
Aanbeveling 1 – [tekst aanbeveling]			
Omschrijving acties¹	Uitvoering gepland tegen²	Status In te vullen met: - “Gepland” ³ - “In uitvoering” - “Uitgevoerd”	Toelichting bij de status⁴
1			
2			
3			
...			
Aanbeveling 2 – [tekst aanbeveling]			
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1			
2			
...			
Aanbeveling 3 – [tekst aanbeveling]			
Omschrijving acties	Uitvoering gepland tegen	Status	Toelichting bij de status
1			
2			
...			

¹ Het gaat zowel om acties die al gerealiseerd zijn, als om acties die nog (gedeeltelijk) uitgevoerd moeten worden. Bij de omschrijving wordt eveneens vermeld op welk inhoudelijk structurelement en, indien mogelijk, op welke beleidsdoelstelling de actie betrekking heeft.

² In deze kolom wordt de geplande realisatiedatum van de actie ingevuld. Die datum kan in het verleden of in de toekomst liggen.

³ “Gepland” wordt ingevuld als de actie nog niet gerealiseerd of nog niet in uitvoering is.

⁴ In deze kolom wordt inhoudelijke toelichting gegeven over de planning en uitvoering. Bij vertraging wordt het nieuwe tijdsplan beschreven. Indien geen acties worden vermeld, kan dat hier worden gemotiveerd.

**XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET
GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'**

- Arrest van het Grondwettelijk Hof met nummer 114/2023 van 20 juli 2023.